

Huvudman

Haninge kommun
haningekommun@haninge.se

Beslut

Datum 2025-04-24

Dnr 2024:7803

Sida 1 (15)

Ärendet

Tillsyn av Riksäpplets gymnasium i Haninge kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Haninge kommun att senast den **24 september 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisningens innehåll och omfattning, särskilt stöd och anmälan av kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Haninge kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Haninge kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisningens innehåll och omfattning

1. Se till att beslut om att minska en elevs undervisningstid till mindre än i genomsnitt 23 timmar per vecka på introduktionsprogram endast fattas om huvudmannen, eller den som huvudmannen delegerar uppgiften till, bedömt att det föreligger särskilda skäl. (17 kap. 6 § skollagen)
2. Se till att upphöra att ge elever på introduktionsprogrammet inriktning språkintrödnktion undervisning i grundskoleämnen som eleven har godkända betyg i (6 kap. 8 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

Särskilt stöd

1. Se till att för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn eller den rektorn delegerat till, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska även starta en utredning

för anmälningar om en elevs behov av särskilt stöd som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 24 april till den 24 september 2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

2. Se till att rektorn, efter varje avslutad utredning om behov av särskilt stöd, fattar ett beslut om att upprätta eller att inte upprätta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera för vilka elever sådana beslut fattats under perioden den 24 april till den 24 september 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen)

Anmälan av kränkande behandling

1. Se till att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 24 april till den 24 september 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 10 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser bedömning av elevs kunskaper och upprättande av individuell studieplan, plan för utbildning på introduktionsprogram samt studieplanens innehåll.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:7803) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2024 inlett en tillsyn av Riksäpplets gymnasium i Haninge kommun. Riksäpplets gymnasium erbjuder introduktionsprogram med inriktning individuellt alternativ, språkintrouktion och yrkesintrouktion.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Riksäpplets gymnasieskola följer gällande bestämmelser om undervisningens innehåll och omfattning på introduktionsprogram, extra anpassningar och särskilt stöd, anmälan om kränkande behandling, bedömning av elevs kunskaper, plan för utbildning på introduktionsprogram samt individuell studieplan och studieplanens innehåll.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 10 december 2024 och 16 december 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. individuella studieplaner och åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningens omfattning och innehåll på introduktionsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Beslut om minskad undervisningstid på introduktionsprogram

Skolinspektionen har inför sitt skolbesök begärt att få ta del av individuella studieplaner och elevscheman för tio elever som studerar på introduktionsprogrammet individuellt alternativ.

För fem av eleverna framgår det av de individuella studieplanerna att undervisningstiden har reducerats. Av anteckningar i de individuella studieplanerna framgår datum för anteckningen, vilka som närvarat och att elevens undervisningstid på grund av särskilda skäl eller särskilda omständigheter understiger 23 timmar per vecka.

Lärare uppger i intervju att de alltid utgår ifrån att eleven ska studera fulltid, det vill säga 23 timmar undervisningstid i veckan. Vidare uppger lärare att initiativet till att reducera undervisningstiden är utifrån elevens och vårdnadshavarens önskan. Skolinspektionen har ställt frågor till lärare och rektorn om tre elever vars undervisningstid har reducerats. Anledningen till att två elevers undervisningstid reducerades var av särskilda skäl och det var vårdnadshavare som förde elevernas talan. Den tredje eleven hade själv begärt att få sin undervisningstid reducerad. Lärarna berättar att de fattade beslutet tillsammans med vårdnadshavare och eleven. Därefter skrev läraren en anteckning i elevens studieplan att undervisningstiden reducerats på grund av särskilda skäl. Lärarna uppger att de i mentorsparmen för in känsliga uppgifter om eleverna som ligger till grund för beslutet att reducera undervisningstiden. Vidare uppger lärarna att beslutet att reducera undervisningstiden inte dokumenteras skriftligt eller delges till eleven och vårdnadshavare. Lärare berättar att rektorn inte var involverad i att reducera undervisningstiden, men att rektorn får kännedom om det som registreras i det digitala systemet och att rektorn också kan ta del att utredningen som är underlaget för beslutet.

Rektorn berättar att huvudmannen har delegerat beslutet att reducera elevens undervisningstid till rektorn. Rektorn uppger vidare att det kan vara både lärarna, vårdnadshavare och eleven som kan ta upp att undervisningstiden ska minskas. Rektorn berättar vidare att bedömningen av att reducera undervisningstiden görs av lärare, vårdnadshavare och eleven och att hon får information om att elevers undervisningstid har reducerats i datasystemet. När ändringar görs i elevens studieplan får rektorn en notis om ändring i det digitala systemet som godkänns med ett knapptryck av rektorn. Rektorn säger att hon endast ser att reduceringen av undervisningstiden skett av särskilda skäl och om hon har frågor kontaktar hon lärarna. Rektorn uppger vidare att hon inte sitter med på alla möten som lärarna har med elever och vårdnadshavare där beslut tas om att reducera undervisningstiden. För två av de tre eleverna som Skolinspektionen ställt frågor till rektorn om framgår att rektorn inte har varit involverad i beslutet att reducera elevernas undervisningstid och att rektorn inte vet vilka de särskilda skälen var.

I huvudmannens yttrande framgår att de särskilda skälen till att reducera undervisningstiden finns i elevakten och att rektorn inte har deltagit på möten när beslut om att reducera elevernas undervisningstid fattats. Av

yttrandet framgår vidare att skolans rutiner med det digitala systemet och elevhälsoteammöten fungerar.

Rättslig reglering

Utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl. (17 kap. 6 § skollagen)

I förarbetena till bestämmelsen anges följande. Möjligheten att göra undantag från den minsta garanterade undervisningstiden är begränsade, eftersom tiden för lärande, tillsammans med kvaliteten på undervisningen, är en av de viktigaste faktorerna för elevers måluppfyllelse. Skälen för undantagen bör vara hänförliga till elevens behov. [...]undantag ska kunna göras för en elev som begär det om det finns särskilda skäl. Exempel på sådana skäl kan vara att en elev genomgår en medicinsk behandling, har en neuropsykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning som gör att eleven har svårigheter att vistas i skolmiljön på heltid eller behöver långa raster mellan lektionerna. Flera andra stödåtgärder bör först ha prövats innan huvudmannen fattar beslut om minskad undervisningstid av sådana skäl. I vissa fall kan det dock vara uppenbart att undervisningstiden behöver minskas t.ex. på grund av en genomgripande medicinsk behandling. (prop. 2017/18:183 s. 94)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister gällande beslut om minskad undervisningstid på introduktionsprogrammet vid Riksäpplets gymnasium i Haninge kommun.

Utbildningens omfattning på introduktionsprogram får enligt skollagen minskas för en elev som begär det och om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl. Det är således huvudmannens sak att bedöma om det finns särskilda skäl för att minska den garanterade undervisningstiden. Rektorn uppger att huvudmannen har delegerat till rektorn att besluta om minskning av undervisningstiden.

Av utredningen framgår att elev och vårdnadshavare i de fall Skolinspektionen granskat begärt att undervisningstiden ska minskas. Det framgår dock att det inte är rektorn som fattat besluten om minskning av undervisningstiden. Istället att det är lärare tillsammans med elev och vårdnadshavare har fattat besluten om att reducera undervisningstiden. Mot bakgrund härav bedömer Skolinspektionen att beslut om

minskning av undervisningstiden för elever på introduktionsprogrammet vid Riksäpplets gymnasium inte uppfyller författningarnas krav.

Undervisningens innehåll på språkintruktionsprogrammet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Inför Skolinspektionens besök tog Skolinspektionen del av tio elevers individuella schema och individuella studieplaner på språkintruktionsprogrammet.

I de individuella studieplanerna för tre elever finns grundskoleämnena, som eleven redan har godkänt betyg i, med som andra insatser (GSÄ). En elev har i sin individuella studieplan under pågående läsår nio timmar utlagd undervisningstid i matematik och svenska som andraspråk och 13,6 timmar utlagd undervisningstid i grundskoleämnena som eleven är godkänd i i veckan. En annan elev har i sin individuella studieplan under pågående läsår 20,5 timmar utlagd undervisningstid i engelska, idrott och hälsa, matematik, natur- och samhällsorienterade ämnen och svenska som andraspråk och 1,5 timmar utlagd undervisningstid i grundskoleämnena som eleven är godkänd i i veckan. En annan elev har i sin individuella studieplan under pågående läsår 17,7 timmar utlagd undervisningstid i bild, engelska, historia, idrott och hälsa, religion, svenska som andraspråk och teknik och 5 timmar utlagd undervisningstid i grundskoleämnena som eleven är godkänd i.

Flera lärare berättar att GSÄ är extra tid i grundskoleämnena som eleverna redan har betyg i och att det är obligatorisk att delta på samt att det ingår i elevernas garanterade undervisningstid om 23 timmar. Vidare uppger lärarna att om eleverna tar betyg i ett grundskoleämne kan de fortsätta att läsa det som extra tid för att hålla igång kunskaperna i ämnet. Lärarna tillägger i intervju att eleverna inte erbjuds gymnasieämnen på skolan.

Rektorn uppger i intervju att grundskoleämnena benämnda GSÄ är ett språkutvecklande pass för eleverna så att eleverna får arbeta med sin svenska. Rektorn fortsätter att berätta att skolan tar emot elever från grundskolan som har ämnesbetyg, men inte betyg i svenska. Det är ett sätt att maximera elevernas undervisningstid i svenska.

Rättslig reglering

Språkintruktionsprogrammet ska innehålla undervisning i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk. Undervisning i enbart dessa ämnen kan bedrivas under en kort inledande period. I övrigt ska språkintruktionsprogrammet utformas utifrån de bedömningar som ska göras enligt 6 kap. 7 §

gymnasieförordningen och innehålla de ämnen och kurser som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnena som eleven inte har godkända betyg i och kurser i gymnasieämnena. (6 kap. 8 § gymnasieförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Riksäpplets gymnasium inte fullt ut lever upp till författningarnas krav avseende vilka ämnen och kurser som får ges på introduktionsprogrammet. Utredningen visar att i vart fall tre elever på språkintruktionsprogrammet ges undervisning i grundskoleämnena som de redan har betyg i. Av författningarnas krav framgår att utbildningen vid introduktionsprogrammet inriktning språkintruktionsprogrammet får innehålla grundskoleämnena som en elev inte har godkända betyg i. Skolinspektionen finner därmed att det inte är förenligt med gymnasieförordningen att ge elever vid introduktionsprogrammet inriktning språkintruktionsprogrammet undervisning i ett grundskoleämne som eleverna har godkända betyg i. Skolinspektionen bedömer därmed att det är en brist.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av intervju med lärare framgår att lärarna på introduktionsprogrammet individuellt alternativ och språkintruktionsprogrammet arbetar med att ge eleverna extra anpassningar inom den ordinarie undervisningen. Lärarna ger som exempel att skolan har inläsningstjänster, timetimers, bordskärmar och differentierat undervisningsmaterial samt att lärarna skriver upp lektionsgenomgångar på tavlan. Eleverna uppger i intervju att de får det stöd av lärarna som de behöver på lektionerna. Rektorn uppger i intervju att det finns många anpassningar inom undervisningens ramar. Som exempel ger rektorn att lärarna arbetar med att anpassa undervisningen efter elevernas behov, stresshjälpmedel och individuella lösningar för elever som behöver gå ifrån klassrummet.

Anmälan om behov av särskilt stöd

Enligt huvudmannens skriftliga redovisning framgår att det finns rutiner för anmälan och utredning av elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd.

Lärare uppger i intervju att elever som befaras inte nå målen anmäls till EHT-möten var tredje vecka och att lärarna kan ta upp individuella

elevärenden varje fredag. Lärarna uppger att skolan har ett digitalt verktyg där de kan anmäla elever som inte når målen. Lärare uppger vidare i intervju att lärarna inte får någon återkoppling när de har anmält elever till EHT och att eleven istället bollas tillbaka till läraren.

Representanter från elevhälsan uppger att anmälningar tas emot av elevhälsan som också gör utredningar om behov av särskilt stöd. Vidare uppger representanter från elevhälsan att om det finns en pedagogisk problematik görs en pedagogisk kartläggning som utgör en grund för utredningen om behov av särskilt stöd. Representanter från elevhälsan uppger vidare att specialpedagogen samlar in information från lärarna om hur det går för eleverna i deras ämnen och att elevhälsans representanter pratar med eleven och elevens vårdnadshavare.

Rektorn uppger att lärare kan boka in tid med elevhälsans för konsultation där läraren beskriver elevens situation. Skolan har återkommande EHT-möten i arbetslag var tredje vecka där exempelvis frågor gällande elevers inlärningssvårigheter och frånvaroproblematik tas upp.

Utredning av elevs behov av särskilt stöd

Av intervju med rektorn framgår att rektorn deltar på EHT-mötena och att det är hon som fattar beslut om det ska startas en pedagogisk utredning. Vidare framgår av intervju med lärare att flera elever enligt rutin har blivit anmälda för utredning om behov av särskilt stöd. Lärare berättar vidare att åtgärder kan sättas in, men att de inte vet om det har upprättats ett åtgärdsprogram för eleven eller inte.

Av intervju med representanter från elevhälsan framgår att de saknar uppgifter om en elev som enligt lärare anmälades under oktober 2024. Det har inte startats någon utredning av elevens behov av särskilt stöd. Rektorn uppger att det inkom en anmälan den 18 oktober 2024 och att ingen utredning startades för eleven, men insatser i form av extra anpassningar har satts in. Eleven har undervisning i svenska i mindre grupp där specialpedagogen är inkopplad.

Av lärarintervju framgår att en annan elev anmälades av lärare under höstterminen 2023. Lärare uppger i intervju att eleven har extra anpassningar och befaras att inte uppnå målen i flera ämnen. Elevhälsan bekräftar att en anmälan har tagits emot men att det inte har startats någon utredning av elevens eventuella behov av särskilt stöd. Specialpedagogen uppger att insatser i elevens klass har satts in och att specialpedagogen har arbetat med ämnet svenska med eleven. Rektorn uppger att ingen utredning har startats för eleven.

En elev har enligt intervju med lärare anmälts i maj 2024. Lärare uppger i intervju att eleven trots extra anpassningar riskerar att inte uppnå målen i flera ämnen. Specialpedagogen uppger att ingen formell anmälan har tagits

emot, men att lärarna har uppgett att eleven behöver hjälp. Eleven har en åtgärd med gruppundervisning på måndagar. Rektorn uppger att eleven inte är anmäld men att eleven har en aktiv åtgärd i form av extra anpassningar.

En annan elev har enligt lärare anmälts under höstterminen 2023. Lärare uppger i intervju att eleven trots extra anpassningar riskerar att inte uppnå målen i flera ämnen. Specialpedagogen bekräftar att det inkommit en anmälan den 26 oktober 2023. Specialpedagogen uppger vidare att det inte har startats en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Anledningen till att det inte har startats en utredning är att eleven har svårt med språket och att specialpedagogen har stöttat eleven i klassundervisningen. Rektorn uppger att det inte har startats en utredning men att det finns andra insatser för eleven.

En annan elev har enligt lärare anmälts under höstterminen 2023. Lärare uppger i intervju att eleven trots extra anpassningar riskerar att inte uppnå målen i flera ämnen. Specialpedagogen uppger att ingen anmälan har kommit in för utredning av elevens behov av särskilt stöd. Rektorn uppger att det inte har inkommit någon anmälan för eleven, men att eleven har diskuterats flera gånger på EHT-möten. Eleven har extra anpassningar i form av undervisning i mindre grupp tillsammans med specialpedagogen.

Beslut om åtgärdsprogram

Vid Skolinspektionens besök på skolan fanns det sex stycken åtgärdsprogram på språkintrödnation och individuellt alternativ.

En representant från elevhälsan uppger i intervju att det inte alltid har fattats beslut om särskilt stöd efter att utredningen har avslutats. Representanten ger som exempel att en elev skulle behöva landa lite innan den pedagogiska kartläggningen skulle utvärderas och då har utredningen stannat vid en utvärdering. Rektorn uppger att det kan vara så att beslut inte har fattats när det inte har behövts särskilt stöd för eleven.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 5 § skollagen)

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte

är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Riksäpplets gymnasiums arbete med att utreda elever som befarar inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas samt att fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram.

Av utredningen framgår visserligen att lärarna använder extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen och att lärare som befarar att en elev som trots extra anpassningar inte kommer att uppfylla betygskriterierna anmäler eleven till rektorn. Det framgår dock att utredningar inte har startats för flera elever trots att det under föregående och pågående läsår var känt för elevhälsan och rektorn att eleverna inte uppfyllde betygskriterierna. Det framgår således av utredningen att fyra elever anmäldes för utredning om behov av särskilt stöd under föregående läsår.

Av skollagen framgår att om en elev trots extra anpassningar befaras att inte uppfylla betygskriterierna ska elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utredas. Uppgifter från elevhälsans representanter och rektorn om att andra insatser sätts in på individ- och gruppnivå är inte en godtagbar anledning till att elever inte utreds då det åligger rektorn att skyndsamt utreda elever som anmälts. Att elever som anmälts av lärare för behov av utredning om särskilt stöd inte har utretts trots att det har varit känt på skolan att elever inte uppfyller betygskriterierna utgör en brist. Om en elev som anmälts för behov av utredning om särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att inte få det stöd som hen behöver och har rätt till.

Av skollagen framgår vidare att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd och ett åtgärdsprogram ska utarbetas för eleven. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn fatta ett beslut om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Att beslut om att upprätta eller att inte upprätta ett åtgärdsprogram inte alltid fattats efter att en utredning har avslutats utgör

också en brist. Om beslut inte fattas om att upprätta eller att inte att upprätta ett åtgärdsprogram mister eleven och vårdnadshavare den till beslutet kopplade möjligheten att överklaga beslutet.

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever framgår det att det finns elever som kränker varandra. Av intervjuer med eleverna framgår det vidare att kränkningarna kan ske i både klassrum och i korridorerna samt att lärare ingriper och säger till eleverna att avbryta sitt beteende.

I intervju med lärare framgår att det finns elever som använder fula ord mot varandra på sitt hemspråk. Lärare uppger att det inte finns en tydlig rutin på skolan vad gäller kränkande behandling och att de inte anmäler alla kränkningar till rektorn. Av intervjun med lärarna framgår att det finns två olika digitala system där lärarna anmäler kränkande behandling till rektorn.

Av utredningen framgår det också att lärare anmäler kränkningar till rektorn muntligen utan att använda det digitala systemet som det är tänkt att använda sig av. Rektorn bekräftar att lärare kan anmäla både muntligen eller via mejl till rektorn och att ärendet utreds enligt rutinen i det digitala systemet.

Av huvudmannen redovisning framgår att det finns tre registrerade kränkingsanmälningar de senaste tolv månaderna. Det framgår vidare att lärarna och representanter från elevhälsan upplever att det för få anmälningar och att det inte representerar skolans faktiska antal anmälningar.

Representanter från elevhälsan uppger att anmälan om kränkande behandling och utredningar kring dessa är ett utvecklingsområde på skolan. Representanterna berättar vidare att lärare inte vet hur man anmäler och att en del lärare inte har tid att anmäla kränkningar.

Rektorn uppger i intervju att det digitala systemet som är tänkt att användas för att anmäla kränkande behandling inte används av lärarna. Rektorn uppger vidare att lärare agerar mot kränkningar och att skolan arbetar med medlingssamtal mellan eleverna.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i

samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete mot kränkande behandling. Av Skolinspektionens utredning framgår att personal inte alltid anmäler kränkande behandling till rektorn. Av skollagen framgår att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Att samtliga fall av kränkande behandling inte anmäls utgör en brist.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen. Det är av stor vikt för hela skolans verksamhet att händelser av kränkande behandling anmäls, dels för att skolan ska kunna bedriva ett effektivt arbete mot kränkande behandling gällande enskilda elever och dels för att skolan ska kunna genomföra ett bra utvecklingsarbete vad gäller samtliga elevers skolmiljö. Genom anmälningarna kan skolan identifiera var det finns behov av att genomföra insatser för att förbättra elevernas tillvaro på skolan. Detta innebär att det utöver det faktum att det finns en lagstadgad anmälningsskyldighet även är av betydelse för skolans utvecklingsarbete att alla fall då elever upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling anmäls, större såväl som mindre kränkningar.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Haninge kommuns verksamhet vid Riksäpplets gymnasium uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisningens omfattning och innehåll på introduktionsprogrammet, utredning av elevs behov av särskilt stöd och beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram samt anmälan av

kränkande behandling.. Det finns därför skäl att förelägga Haninge kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Bedömning av elevens kunskaper

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare berättar i intervju att eleverna gör tester i svenska under introduktionsveckorna och elever som mottas på skolan under terminen testas så fort som det är möjligt. Lärarna uppger att de tar emot bedömningar från de elever som kommer från mottagningsenheten i kommunen.

I huvudmannens plan för utbildningarna på gymnasieskolornas introduktionsprogram framgår att det finns en etablerad organisation för att ta emot elever på språkintröduktion. Elever som kommer till kommunens centrala enhet kartläggs och därefter sker ett överlämningssamtal tillsammans med mottagande skola. Elever som kommer till skolan från en annan kommuns språkintröduktion kartläggs av skolans eget mottagningsteam.

Utredningen visar att den individuella studieplanen upprättas när elevens kunskaper har bedömts.

Rättslig reglering

När en nyanländ elev tas emot till språkintröduktion ska elevens kunskaper bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Bedömningen ska göras skyndsamt så att en individuell studieplan kan upprättas för eleven inom två månader från mottagandet. Resultatet av bedömningen ska ligga till grund för den individuella studieplanen. (17 kap. 14 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utbildningsplan för introduktionsprogrammet och individuell studieplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av huvudmannens plan för utbildningar på gymnasieskolornas introduktionsprogram. Planen innehåller uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll, syftet med utbildningen samt utbildningens längd.

I de individuella studieplaner som Skolinspektionen har tagit del av framgår studieväg, de ämnen eleven läser, mål med utbildningen och förväntad utbildningslängd samt andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling.

Rättslig reglering

Utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan. (17 kap. 7 § skollagen)

En elevs individuella studieplan ska innehålla uppgift om vilken studieväg eleven går på, de kurser eller ämnesområden som eleven har valt eller valt bort, övriga kurser eller ämnesområden som ingår i elevens program, om eleven följer ett utökat program och i så fall vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet, om eleven följer ett reducerat program och i så fall i vilken omfattning samt om möjligt vilka kurser som har tagits bort, om eleven följer ett individuellt anpassat program och i så fall vilka kurser som har bytts ut, när det är aktuellt: elevens studier i grundskolans ämnen, och om eleven får fjärrundervisning och i så fall i vilken utsträckning. Om eleven går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska den individuella studieplanen dessutom innehålla uppgifter om utbildningens mål och längd, delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen, och när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot. (1 kap. 7 § gymnasieförordningen)¹

¹ Bestämmelsen i 1 kap. 7 § gymnasieförordningen har en ny lydelse från den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattas av utredaren Anna Malmenfelt.

Utredaren Peter Sjöberg har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Erica Underwood medverkat.